

Temat: Uczymy się rysować wykres zdania pojedynczego.

(Z DZISIEJSZEJ LEKCJI ZAPISZ W ZESZYCIE WIADOMOŚCI, KTÓRE UZNASZ ZA WAŻNE, LUB ZACHOWAJ SOBIE PREZENTACJĘ.

INFORMACJE ZNAJDZIESZ RÓWNIEŻ W PODRĘCZNIKU, STR. 259-262.)

Zależności między wyrazami w zdaniu można przedstawić na wykresie. Nie jest to trudne, jeśli uczymy się systematycznie i utrwalamy wiadomości. Warto też znać instrukcję robienia wykresu.

Co należy kolejno zrobić,
by narysować wykres
zdania pojedynczego?

1. Znajdź związek główny.

A) Odszukaj orzeczenie, tzn. czasownik w formie osobowej.

B) Zapytaj o podmiot. (Kto lub co wykonuje czynność wyrażoną orzeczeniem?)

C) Orzeczenie podkreśl dwiema liniami, a podmiot - jedną.

Mój kolega pięknie śpiewa.

_____

_____

2. Znajdź określenia z grupy podmiotu i z grupy orzeczenia. Grupę podmiotu oddziel pionową kreską od grupy orzeczenia.

Mój kolega | pięknie śpiewa.

3. Z lewej strony napisz wyraz będący podmiotem, a z prawej wyraz będący orzeczeniem. Połącz je linią. Napisz odpowiednie pytania nad linią i pod nią.

kolega

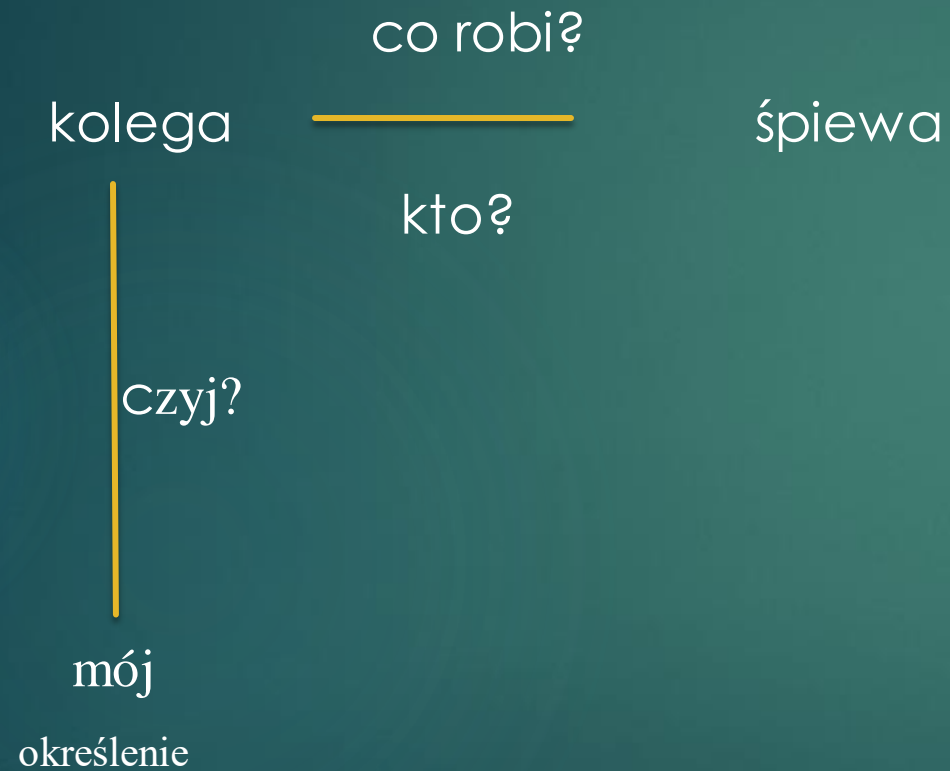
co robi?

śpiewa

kto?

4. Teraz podmiot połącz liniami z określeniami z grupy podmiotu. Z prawej strony linii, pośrodku jej wysokości, zapisz pytania, na które odpowiadają określenia. Określenia zapisuj poniżej linii (są podrzędne).

6. Pod każdym wyrazem zapisz nazwę odpowiedniej części zdania.

- ▶ **Zanim to zrobisz, przypomnij sobie informacje z klasy 4 i 5.**

W języku polskim wszystkie wyrazy dzieli się na 10 grup wyrazowych. Nazywamy je częściami mowy.

CZĘŚCI MOWY

odmienne

czasownik

rzeczownik

przymiotnik

liczebnik

zaimek

nieodmienne

przysłówek

przyimek

spójnik

partykuła

wykrzyknik

Zdanie można podzielić na mniejsze elementy, które mają znaczenie (określające np. przedmioty, osoby, czynności). Takie elementy to części zdania. Do każdej części zdania można postawić osobne pytanie.

Części zdania mogą być:

a) jednowyrazowe, np.

Mój kolega **pięknie** śpiewa.

czyj?

kto?

jak?

co robi?

b) wielowyrazowe, np.

Maja Nowak **będzie śpiewała** z koleżankami.

kto?

co będzie robiła?

z kim?

Zapamiętaj!

**Postaw i policz w zdaniu możliwe pytania,
A dowiesz się, ile jest w nim części zdania.**

Józef Częścik

Marynarze wyptynęli w rejs.
Jest 4 części mowy.

Marynarze wyptynęli w rejs.
Jest 3 części zdania.

Umiesz nazwać na razie dwie części zdania.

ORZECZENIE

PODMIOT

6. Pod każdym wyrazem zapisz nazwę odpowiedniej części zdania. Znasz na razie nazwy 2 części zdania. Pozostałe poznasz wkrótce.

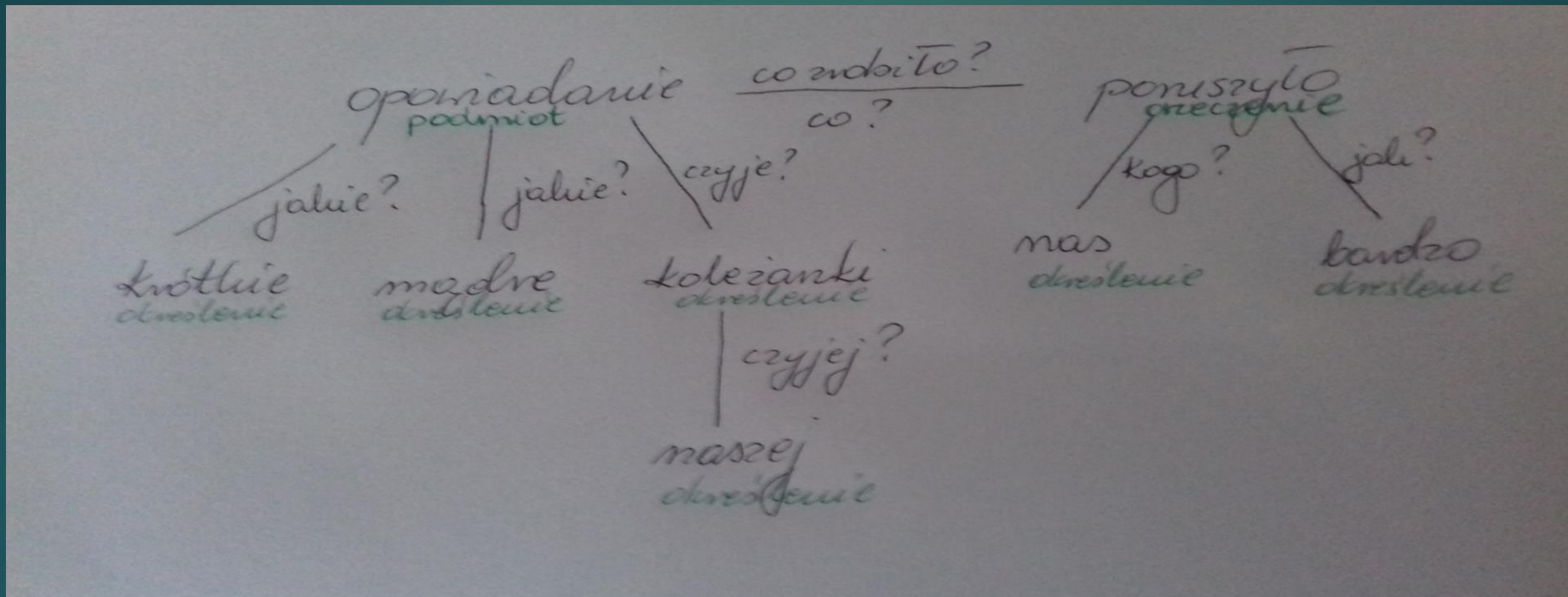
Narysuj wykres podanego zdania.
Krótkie, mądre opowiadanie naszej
koleżanki bardzo nas poruszyło.

SPRAWDŹ

Krótkie, mądre opowiadanie naszej
koleżanki|bardzo nas poruszyło.

GRUPA PODMIOTU

GRUPA ORZECZENIA

Wyraz określający (podrzędny)
umieszczamy poniżej wyrazu określanego
(nadrzędnego).

KOLEŻANKI

(CZYJEJ?)

NASZEJ

WYRAZ OKREŚLANY

NADRZĘDNY (N)

WYRAZ OKREŚLAJĄCY

PODRZĘDNY (P)

Zadania utrwalające

1,2,3 str. 101 (ćwiczeniówka)

4 str. 102 (ćwiczeniówka)

Narysuj w zeszycie wykres następującego zdania.

Sympatyczni uczniowie czekali cierpliwie na szkolny autobus.

Rozwiązania zadań zamieszczę, a więc ich nie przysyłam.
Sprawdź jednak poprawność.

Proszę o nierozpowszechnianie materiałów.